

AKTUALITĀTES TIESĪBU AKTOS

(01.02.2026. - 28.02.2026.)

Saturs

- ▶ Grozījumi Tiesībsarga likumā
- ▶ Grozījumi Satversmes tiesas likumā
- ▶ Grozījumi likumā "Par aviāciju"
- ▶ Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā

Sankciju jaunumi

- ▶ Apvienotā Karaliste paziņo par lielāko sankciju paketi pret Krieviju kopš pilna mēroga iebrukuma Ukrainā
- ▶ ASV nosaka jaunas sankcijas pret Irānu, mērķējot uz 12 kuģiem un LPG tirdzniecību
- ▶ Ķīna paplašina eksporta kontroles sarakstu, iekļaujot vēl 20 Japānas uzņēmumus
- ▶ Saūda Arābijas atbalstītais Midad Energy paraksta vienošanos par Lukoil sankcionēto aktīvu iegādi
- ▶ Indijas naftas tirgus pārmaiņas: vai Venecuēla patiešām var aizstāt Krieviju?
- ▶ Jaunzēlande nosaka ceļošanas aizliegumus 40 Irānas amatpersonām
- ▶ ASV sola stingrāku eksporta kontroles uzraudzību

Fintech nozares jaunumi

- ▶ Stājušies spēkā Grozījumi Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likumā

GROZĪJUMI TIESĪBSARGA LIKUMĀ

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2026. gada 15. janvārī tika pieņemti Grozījumi Tiesībsarga likumā, kuri stājās spēkā 2026. gada 11. februārī.
- ▶ Grozījumi paplašina Tiesībsarga tiesības un uzdevumus. Saskaņā ar ES Mākslīgā intelekta aktu Tiesībsargs darbojas kā pamattiesību aizsardzības iestāde. Lai īstenotu ES Mākslīgā intelekta aktā paredzētos pasākumus, Tiesībsargam turpmāk ir tiesības:
 - (1) *Pieprasīt un piekļūt mākslīgā intelekta sistēmu dokumentācijai, kas nepieciešama pārbaudes lietā;*
 - (2) *iesniegt tirgus uzraudzības iestādei, saskaņā ar tās kompetenci, pamatotu pieprasījumu organizēt mākslīgā intelekta sistēmas testēšanu ar tehniskiem līdzekļiem, ja pārbaudes lietā nepieciešamā dokumentācija ir nepietiekama.*
- ▶ Ja Tiesībsargs, īstenojot savas tiesības, savā atzinumā konstatē pamattiesību aizskārumu, kas pārkāpj mākslīgā intelekta jomu regulējošos normatīvos aktus, tas var kalpot par pamatu tirgus uzraudzības iestādēm ierosināt administratīvo vai administratīvo pārkāpumu procesu. Piemērojamās sankcijas ir noteiktas ES Mākslīgā intelekta aktā, un tās var ietvert gan naudas sodus, gan citus sankciju veidus.
- ▶ Ņemot vērā, ka mākslīgais intelekts strauji attīstās un tiek izmantots arī darbinieku atlases procesos, Tiesībsargs kā pamattiesību aizsardzības iestāde ir atbildīgs par mākslīgā intelekta sistēmu uzraudzību arī šajā jomā un ir tiesīgs piemērot sankcijas darba devējiem par pārkāpumiem mākslīgā intelekta sistēmu izmantošanā.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie grozījumi, kas neatspoguļo veiktos grozījumus pilnā apmērā.

GROZĪJUMI SATVERSMES TIESAS LIKUMĀ

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2026. gada 22. janvārī tika pieņemti Grozījumi Satversmes tiesas likumā, kuri stājās spēkā 2026. gada 18. februārī.
- ▶ Grozījumi paredz, ka Satversmes tiesas tiesnešiem, kuri iepriekš bijuši prokurora amatā, pēc Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru termiņa beigām tiks nodrošinātas tiesības atgriezties līdzvērtīgā prokurora amatā, kā arī tiesības saņemt prokurora izdienas pensiju. Grozījumi veikti, jo līdz šim regulējums nenodrošināja, ka prokurori, kuri kļūst par Satversmes tiesas tiesnešiem, saglabā tiesības atgriezties prokurora amatā. Tādējādi prokurori riskē ar savu karjeras nepārtrauktību un prokurora amatā uzkrātajām sociālajām garantijām.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie grozījumi, kas neatspoguļo veiktos grozījumus pilnā apmērā.

GROZĪJUMI LIKUMĀ "PAR AVIĀCIJU"

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2026. gada 22. janvārī tika pieņemti Grozījumi likumā "Par aviāciju", kuri stājas spēkā 2026. gada 18. februārī.
- ▶ Grozījumi būtiski pastiprina regulējumu bezpilota gaisa kuģu jomā un palielina atbildību par pārkāpumiem civilajā aviācijā. Grozījumu mērķis ir uzlabot lidojumu drošību, tostarp sakārtot bezpilota gaisa kuģu uzraudzības sistēmu un nodrošināt efektīvāku kontroli pār gaisa telpas izmantošanu.
- ▶ Likums ievieš jēdzienu "*bezpilota gaisa kuģu sistēmu ģeogrāfiskā zona*"- noteiktas teritorijas, kurās bezpilota gaisa kuģu lidojumi var būt aizliegti vai ierobežoti (piemēram, lidlauku, militāro objektu vai citas kritiskās infrastruktūras tuvumā). Par šo prasību neievērošanu paredzēta administratīvā atbildība.
- ▶ Būtiski palielināti sodi par pārkāpumiem - vairākos gadījumos juridiskām personām tie turpmāk var sasniegt līdz pat 10 procentiem no iepriekšējā gada apgrozījuma. Precizēta arī atbildība par lidojumiem bez kvalifikācijas, alkohola vai citu apreibinošu vielu ietekmē, kā arī par prasību neievērošanu ģeogrāfiskajās zonās un bīstamu vielu pārvadāšanu vai izsmidzināšanu bez atļaujas. Vienlaikus likumā skaidrāk sadalīta iestāžu kompetence - atkarībā no pārkāpuma lietas izskata Civilās aviācijas aģentūra, Valsts policija, Militārā policija, Valsts robežsardze vai pašvaldības policija.
- ▶ Ar grozījumiem izveidota arī Bezpilota gaisa kuģu informācijas sistēma - valsts informācijas sistēma, kurā turpmāk notiks visa saziņa un dokumentu aprīte bezpilota gaisa kuģu jomā. Sistēmā tiks uzturēts arī jomas reģistrs.
- ▶ Kopumā grozījumi ievieš stingrāku un vienlaikus skaidrāku regulējumu bezpilota gaisa kuģu jomā, stiprinot gan lidojumu drošību, gan valsts un sabiedrības interešu aizsardzību.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie grozījumi, kas neatspoguļo veiktos grozījumus pilnā apmērā.

GROZĪJUMI SOCIĀLO PAKALPOJUMU UN SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS LIKUMĀ

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2026. gada 26. februārī tika pieņemti Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kuri stājās spēkā 2026. gada 28. februārī.
- ▶ Ar grozījumiem ir paaugstināti koeficienti mājokļa pabalsta aprēķinam, kas attieksies uz periodu no 2026. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim.
- ▶ Paaugstinātie koeficienti noteikti, ņemot vērā ziemas periodā pieaugušās fiksētās mājokļa uzturēšanas izmaksas. Izmaiņu mērķis ir sniegt papildu atbalstu mājsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem.
- ▶ Minētie grozījumi ne tikai palielina koeficientus, tādējādi palielinot iespējamo pabalsta apmēru, bet arī paplašina pabalsta saņēmēju loku. Tas nozīmē, ka daļa mājsaimniecību, kuras līdz šim nekvalificējās mājokļa pabalsta saņemšanai, šajā periodā varēs to saņemt.
- ▶ Koeficienti mājokļa pabalsta aprēķinam laika periodā no 2026. gada 1. janvāra līdz 30. aprīlim:
 - *atsevišķi dzīvojošai pensijas vecuma personai vai personai ar invaliditāti - 2,5 (parasti - 2,1);*
 - *mājsaimniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti, - 2 (parasti - 1,7);*
 - *mājsaimniecībām, kurās ir bērni līdz 18 gadiem vai pilngadīgie, kuri nav sasnieguši 24 gadu vecumu, ja viņi mācās vai studē, - 2 (līdz šim netika piemērots);*
 - *pārējām mājsaimniecībām - 1,7 (parasti - 1,3).*
- ▶ Savukārt turpmāk, no 2026. gada 1. novembra, mājsaimniecības, kurās ir bērni līdz 18 gadu vecumam vai pilngadīgas personas, kuras nav sasniegušas 24 gadu vecumu, ja tās iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību, varēs pretendēt uz mājokļa pabalsta saņemšanu arī pastāvīgi (ne tikai noteiktajā periodā).
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie grozījumi, kas neatspoguļo veiktos grozījumus pilnā apmērā.

SANKCIJU JAUNUMI

APVIENOTĀ KARALISTE PAZIŅO PAR LIELĀKO SANKCIJU PAKETI PRET KRIEVIJU KOPŠ PILNA MĒROGA IEBRUKUMA UKRAINĀ

Preses relīze:

- ▶ Četrus gadus pēc Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā Apvienotā Karaliste ir paziņojusi par gandrīz 300 jaunām sankcijām, kas ir lielākā sankciju pakete kopš 2022. gada. Tās vērstas pret Krievijas galvenajiem enerģētikas ieņēmumiem, tostarp naftas eksportu, un militārā aprīkojuma piegādātājiem. Naftas ieņēmumi pašlaik ir zemākie kopš 2020. gada, un starptautiskās sankcijas, kā ziņots, ir atņēmušas Kremlim vairāk nekā 450 miljardus ASV dolāru, palielinot spiedienu uz Krievijas grūtībās nonākušo kara ekonomiku.
- ▶ Sankciju pakete skar nozīmīgus enerģētikas un finanšu nozares dalībniekus, tostarp PJSC Transneft, kas transportē vairāk nekā 80 % Krievijas naftas eksporta, kā arī 175 uzņēmumiem, kas ietilpst “2Rivers” ēnu flotes tīklā, un 48 naftas tankkuģiem. Papildu mērķi ir ieroču piegādātāji, sašķidrinātās naftas gāzes operatori, civilās kodolenerģētikas uzņēmumi un deviņas Krievijas bankas, kas nodrošina pārrobežu maksājumus.
- ▶ Vizītes laikā Kijivā Lielbritānijas ārlietu ministre Iveta Kūpere (*Yvette Cooper*) paziņoja par jaunu 30 miljonu Sterliņu mārciņu atbalstu Ukrainas enerģētikas noturības stiprināšanai un atjaunošanai, tādējādi kopējo Apvienotās Karalistes atbalstu palielinot līdz 21,8 miljardiem Sterliņu mārciņu. Viņa uzsvēra, ka Apvienotā Karaliste turpinās atbalstīt Ukrainu un aizstāvēt Eiropas drošību.

ASV NOSAKA JAUNAS SANKCIJAS PRET IRĀNU, MĒRĶĒJOT UZ 12 KUĢIEM UN LPG TIRDZNICĪBU

Publikācija:

- ▶ ASV ir noteikušas jaunas sankcijas pret 12 ar Irānu saistītiem kuģiem, vēršoties pret tīkliem, kas atbalsta Irānas Islāma revolucionāro gvardes korpusu un Irānas Aizsardzības ministriju ieroču ražošanā un bezpilota lidaparātu eksportā. ASV finanšu ministrs Skots Besents (*Scott Bessent*) norādīja, ka pasākumu mērķis ir bloķēt nelikumīgu naftas tirdzniecību un finansējuma plūsmu Irānas militārajām un teroristiskajām aktivitātēm.
- ▶ Sankcionētie kuģi transportēja Irānas naftas un naftas ķīmijas produktus simtiem miljonu dolāru vērtībā uz galamērķiem Āzijā un citviet. Pasākumi attiecas uz sašķidrinātās naftas gāzes un jēlnaftas kravām, kā arī mazākiem produktu tankkuģiem, ar mērķi izjaukt tīklus, kas atbalsta Irānas stratēģisko eksportu un militārās programmas.

ĶĪNA PAPLAŠINA EKSPORTA KONTROLES SARAKSTU, IEKĻAUJOT VĒL 20 JAPĀNAS UZŅĒMUMUS

Publikācija:

- ▶ Ķīna ir noteikusi jaunus eksporta aizliegumus divējāda lietojuma precēm - precēm, kuras var izmantot gan civilām, gan militārām vajadzībām - attiecībā uz 20 Japānas uzņēmumiem un institūcijām, tostarp Mitsubishi Heavy Industries, Kawasaki Heavy Industries, IHI, Nacionālo aizsardzības akadēmiju un JAXA. Pekina apgalvo, ka šie subjekti atbalsta Japānas militāro spēju stiprināšanu, un norāda, ka šie pasākumi ir paredzēti, lai ierobežotu Japānas „remilitarizāciju” un iespējamās kodolambīcijas.
- ▶ Vēl 20 Japānas uzņēmumi, tostarp Subaru un ENEOS, tika pakļauti stingrākai eksporta kontrolei. Ierobežojumi varētu attiekties arī uz retzemju minerāliem, taču Ķīna to nav apstiprinājusi.
- ▶ Japāna stingri iebilda pret šo soli, nosaucot to par “nepieņemamu” un pieprasot pasākumu atcelšanu. Savukārt uzņēmumi steidz noskaidrot ierobežojumu apmēru un ietekmi. Analītiķi šo lēmumu vērtē kā daļu no Ķīnas pieaugošā ekonomiskā spiediena uz Japānu saistībā ar politisko spriedzi par Taivānu un Japānas paplašināto aizsardzības politiku.

SAŪDA ARĀBIJAS ATBALSTĪTAIS MIDAD ENERGY PARAKSTA VIENOŠANOS PAR LUKOIL SANKCIONĒTO AKTĪVU IEGĀDI

Publikācija:

- ▶ Saūda Arābijai piederošais Midad Energy ir panācis provizorisku vienošanos par Lukoil sankciju skarto aktīvu iegādi, tomēr darījumam vēl nepieciešams ASV regulatoru apstiprinājums.
- ▶ Plānotais darījums, kas strukturēts kā pilns naudas maksājums un glabājas depozītā, ir daļa no Midad Energy stratēģijas iegādāties nenovērtētus enerģētikas aktīvus ģeopolitiskās spriedzes apstākļos. Uzņēmums konkurē ar tādiem uzņēmumiem kā Carlyle Group, kas liecina par Tuvo Austrumu investoru pieaugošo interesi par Krievijas naftas nozari, neskatoties uz sankciju radītajiem juridiskajiem un politiskajiem riskiem.
- ▶ Joprojām nav skaidrs, vai ASV iestādes apstiprinās darījumu, īpaši ņemot vērā Krievijas un Ukrainas kara sekas.

INDIJAS NAFTAS TIRGUS PĀRMAIŅAS: VAI VENECUĒLA PATIEŠĀM VAR AIZSTĀT KRIEVIJU?

Publikācija:

- ▶ Indija signalizē par iespējamām izmaiņām savā naftas iepirkumu stratēģijā pēc spiediena no ASV puses. Vašingtona apgalvo, ka Indija pakāpeniski samazinās Krievijas jēlnaftas importu un palielinās ASV enerģijas iepirkumus kā daļu no tarifu samazināšanas vienošanās. Lai gan Indijas premjerministrs Narendra Modi apstiprināja tarifu samazināšanu, viņš publiski neatzina konkrētas saistības attiecībā uz naftu. Tomēr ASV amatpersonas norāda, ka ASV nafta ir iekļauta sarunās. Indija jau ir strauji palielinājusi ASV jēlnaftas importu, reaģējot uz ASV sankciju draudiem un iepriekšējām tarifu sankcijām.
- ▶ Pilnīga Krievijas naftas aizstāšana būtu izaicinoša - tā veido aptuveni ceturto daļu no Indijas importa. Pāreja uz dārgāku ASV jēlnaftu varētu palielināt ikgadējās izmaksas līdz pat 11 miljardiem ASV dolāru. Papildu izaicinājumus rada garāki piegādes maršruti, ierobežotas ASV eksporta jaudas un nepieciešamība pielāgot pārstrādes rūpnīcas, kas konfigurētas smagākai Krievijas jēlnaftai.

JAUNZĒLANDE NOSAKA CEĻOŠANAS AIZLIEGUMUS 40 IRĀNAS AMATPERSONĀM

Publikācija:

- ▶ Jaunzēlande ir noteikusi ceļošanas aizliegumus 40 Irānas amatpersonām par viņu iesaisti vardarbīgā protestu apspiešanā, tostarp augsta līmeņa ministriem un Islāma revolucionārās gvardes korpusa locekļiem. Šis solis saskaņo Jaunzēlandi ar tādiem partneriem kā Austrālija, Apvienotā Karaliste, Eiropas Savienība, Kanāda un Amerikas Savienotās Valstis, stiprinot koordinētu starptautisko spiedienu uz Irānu.

ASV SOLA STINGRĀKU EKSPORTA KONTROLES UZRAUDZĪBU

Publikācija:

- ▶ ASV paziņojušas par būtisku eksporta kontroles uzraudzības pastiprināšanu. Rūpniecības un drošības biroja (BIS) sekretāra palīgs Deivids Pīters (*David Peters*) brīdināja Kongresu, ka riski ASV divējāda lietojuma tehnoloģijām ir bezprecedenta līmenī. Viņš norādīja, ka administrācija prezidenta Donalda Trampa un tirdzniecības ministra Hovarda Lutnika (*Howard Lutnick*) vadībā paplašina izpildes pasākumus, tostarp ierosinot budžeta palielinājumu par 123%, lai stiprinātu personālu, analītiku, apmācību un starptautisko sadarbību.
- ▶ Pīters atsaucās uz nesenajām krimināllietām saistībā ar mākslīgā intelekta mikroshēmu kontrabandu, kā arī civiltiesiskajām sankcijām pret uzņēmumiem, tostarp Cadence Design Systems, Exyte Management un Applied Materials. Viņš norādīja, ka pārkāpējiem jābūt gataviem nopietnām sekām.
- ▶ Viņš arī pauda, ka pašreizējās finansiālās sankcijas saskaņā ar Eksporta kontroles reformas aktu nav pietiekami atturošas, aicinot ieviest stingrākus pasākumus, līdzīgus tiem, kas tiek piemēroti militārā eksporta jomā. Šie izteikumi izskan laikā, kad ASV pastiprina kontroli pār progresīvām pusvadītāju un mākslīgā intelekta tehnoloģijām, ņemot vērā bažas par to nodošanu stratēģiskajiem konkurentiem.

FINTECH NOZARES JAUNUMI

STĀJUŠIES SPĒKĀ GROZĪJUMI PATĒRĒTĀJU ĀRPUSTIESAS STRĪDU RISINĀTĀJU LIKUMĀ

Pieejams [šeit](#):

- ▶ 2026. gada 11. februārī stājās spēkā grozījumi *Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likumā*. Grozījumi attiecas uz pārrobežu strīdu risināšanu un ar tiem grozīta minētā likuma 5. panta otrā daļa un izslēgta 8. panta otrā daļa un 15. panta trešā un ceturrtā daļa.
- ▶ Pārrobežu strīds atbilstoši *Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likuma* 1. panta 3. punktā iekļautajai definīcijai ir strīds, kas radies starp patērētāju, kura pastāvīgā dzīvesvieta preces pirkuma vai pakalpojuma līguma noslēgšanas brīdī ir citā Eiropas Savienības dalībvalstī, un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, kurš veic saimniecisko vai profesionālo darbību Latvijas Republikā.
- ▶ Grozījumi veikti, pielāgojot *Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likuma* normas Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 19. decembra Regulas (ES) 2024/3228, ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 524/2013 un groza Regulas (ES) 2017/2394 un (ES) 2018/1724 sakarā ar Eiropas strīdu izšķiršanas tiešsaistē platformas slēgšanu, normām.
- ▶ Saskaņā ar iepriekšminēto regulu patērētāju sūdzību iesniegšanas iespēja Eiropas strīdu izšķiršanas tiešsaistē platformā jeb tā sauktajā SIT platformā tika izbeigta 2025. gada 20. martā. Līdz ar to bija nepieciešams *Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likumā* svītrot atsauces uz pārrobežu strīdu risināšanu ar SIT platformas starpniecību.
- ▶ Ar fintech sektora uzņēmumu sniegtajiem pakalpojumiem saistītos strīdus no Patērētāju tiesību aizsardzības centra datubāzē iekļautajiem strīdu risinātājiem ārpustiesas kārtībā izskata Latvijas Finanšu nozares asociācijas Ombuds, kura kompetencē cita starpā ietilpst strīdi par *Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma* noteikumu neievērošanu, savukārt, Patērētāju ārpustiesas strīdu risināšanas komisija risina strīdus, kas saistīti ar nebanku kreditētāju sniegtajiem pakalpojumiem.
- ▶ Šeit tika uzskaitīti BDO Law ieskatā būtiskākie grozījumi, kas neatspoguļo veiktos grozījumus pilnā apmērā.

Lai uzzinātu, kā mēs varam palīdzēt Jūsu biznesam, aicinām sazināties ar mūsu ekspertu komandu, kura izstrādās Jūsu biznesa vajadzībām piemērotāko un efektīvāko risinājumu!

KONTAKTI SAZIŅAI

Vita Liberte
Vadošā partnere, zvērināta advokāte
vita.liberte@bdo.lv

Šī publikācija ir rūpīgi sagatavota, tomēr tā ir uzrakstīta vispārīgi, un tā ir jāuztver kā vispārīgs informatīvs materiāls, kas nav attiecināms uz nevienu konkrētu situāciju. Šo publikāciju nedrīkst lietot vai atsaukties uz to, lai vērtētu konkrētas situācijas, un Jums nevajadzētu rīkoties saskaņā ar šajā publikācijā ietverto informāciju, neiegūstot iepriekšēju profesionālu konsultāciju.

© Visas autortiesības pieder BDO Law. Visas tiesības aizsargātas.

